

Openboektoets? Take-hometoets? Hoe dan?

Het toetsen-op-afstand vraagt van veel toetsen dat ze worden omgezet. Dit speelt ook bij zogenaamde 'tentamens' of synchroon afgenomen (kennis)toetsen. In deze tekst ga ik in op de take-hometoets als mogelijke vervanging van deze toetsen. Eerst geef ik een definitie. Daarna geef ik, vanuit recente literatuur, overwegingen mee voor de constructie ervan. Ik besluit met enkele concrete constructie-tips.

Definities

Een take-hometoets (THT) is een toets die je studenten *digitaal* toe kunt sturen, waarbij je een *tijdslimiet* aangeeft, en waarbij de studenten wordt gevraagd om het online in te dienen of naar jou terug te sturen. De toets wordt dus *op afstand* gemaakt. Het is studenten toegestaan om bestaande *hulpmiddelen* (zoals informatiebronnen) te raadplegen via het internet, gedurende de toetstijd. Meestal is bij een THT eerder sprake van dagen dan van uren dat ze aan de toets mogen besteden. Nauw verwant aan een THT is de '**openboektoets**' (**OBT**). Hier zie je meestal een veel beperktere tijd aan de toets toegekend, bijvoorbeeld 2 uur. Ook worden studenten hier soms restricties opgelegd met betrekking tot het raadplegen van bronnen of elkaar.

Overwegingen bij het omzetten van je toets

Is jouw toets geschikt om om te zetten? Allereerst bekijk je de **leeruitkomsten** (leerdoelen) die je wilt toetsen. Daarna kijk je naar de **toetscondities**, of randvoorwaarden om rekening mee te houden.

De leeruitkomsten

Sommige leerdoelen lenen zich beter voor een take-home toets dan andere. De **validiteit** is dan in het geding. Over het algemeen wordt gesteld dat hoe hoger het **taxonomisch niveau** is van de leerdoelen, hoe meer deze geschikt zijn om te toetsen middels een THT. Bij kennistoetsen wordt meestal gebruik gemaakt van de taxonomie van Bloom. De niveaus 'benoemen' en 'begrijpen' zijn lastiger via een THT te checken dan hoger orde leerdoelen (toepassen, evalueren, analyseren.) Dit komt omdat het hoger niveau meer denkvaardigheid vraagt en meer denk- en reflectietijd.

Authenticiteit is hierbij ook een overweging. Wat benadert de prestatie die van de student later op de werkvloer zou worden verwacht het meest? Het maken van een take-home toets (waar studenten een paar dagen de tijd voor hebben en beschikking hebben over bijvoorbeeld toegang tot het internet) of een 'klassikale' toets (waar de student ter plekke een antwoord moet kunnen geven op vragen)?

Belangrijk aandachtspunt hierbij is ook de '**constructive alignment**': in hoeverre past de (aangepaste toets) bij het voorafgaande onderwijs? Heb je bijvoorbeeld in de lessen aandacht geschonken aan redeneerprocessen/kritisch denken/klinisch redeneren/...? Dit duidt ook op hoger orde leeruitkomsten.

Toetscondities

2a. Afnamecondities

Bij de afname van THT en OBT is de **betrouwbaarheid** van de toets een veelbesproken issue. Is de kans op onregelmatigheden vergroot? Gaan studenten bijvoorbeeld uitkomsten delen/afstemmen? Dit vraagstuk is op verschillende manieren te benaderen. Voor meer authentieke toetsen is het wellicht helemaal geen issue. In veel beroepscontexten is onderlinge afstemmen of 'even sparren'

zeer gewenst, voordat tot handelen wordt overgegaan. Vraag je dus op de eerste plaats af in hoeverre voor jouw toets het onderling afstemmen moet worden voorkomen. Met name bij THT waarbij hoger-orde leeruitkomsten worden getoetst is dit vaak niet het geval, zo wijst onderzoek uit. Daar waar meerdere oplossingsrichtingen/antwoorden mogelijk zijn is onderlinge afstemming juist een meerwaarde.

Bij OBT-en is vaak niet gewenst dat studenten met elkaar overleggen of antwoorden afstemmen. Proctoring (surveillance op afstand) is nog niet is gerealiseerd en veel vraagt van mensen en systemen. Daarom moet je andere betrouwbaarheidsmaatregelen nemen. Je kunt denken aan (een mix van) deze maatregelen:

- Stel een *integriteitsverklaring* op. Neem deze op als voorblad van de toets. Een standaardvoorbeeld staat op de Digitale HU (LINK). In deze verklaring wordt gerefereerd aan afspraken die al in de OER staan. Het doet een moreel appèl op de studenten. Let op: je spreekt hier met name het verantwoordelijkheidsgevoel van studenten aan. Een dergelijke verklaring heeft geen juridische waarde bovenop het bestaande OER. Het kan echter wel degelijk bijdragen aan het formele karakter dat de toets voor studenten heeft.
- Vraag studenten hun *aantekeningen/uitwerkingen* mee te sturen met de antwoorden. Ze kunnen bijvoorbeeld een foto maken van hun laptop met daarbij hun berekeningen/schetsen of andere relevante aantekeningen.
- Neem achteraf *een steekproef*: vraag studenten om nog een half uur *na inleveren* van de toets beschikbaar te zijn. Je kunt dan een x-percentagge studenten bellen om met hen enkele toetsvragen door te nemen, die je dan legt naast de gegeven antwoorden.
- Doe een *authenticiteitscheck* in Ephorus. Dit kan algeheel plagiaat eruit halen. Waarschijnlijk zal bij een THT en zeker bij een OBT een groot percentage bij alle studenten overeenkomen. Echte uitschieters kun je er echter op deze manier wel uithalen. Bepaal dan tevoren bij welk percentage uitschieters je gaat controleren.
- Genoemd wordt ook het meekijken in MS Teams als mogelijke betrouwbaarheidsmaatregel. Dit raad ik niet aan; enerzijds zie je maar heel beperkt wat studenten doen (je kunt immers alleen of hun scherm, of de student zelf zien), anderzijds is het een enorme inspanning voor de surveillanten om alle studenten in de gaten te houden. Alleen voor een kleine groep studenten zou dit een maatregel kunnen zijn.

Een veelgenoemd voordeel van deze toets is dat een THT een student *minder stress* kan geven. Dit komt op de eerste plaats door de langere tijd die ze kunnen besteden, wat minder druk oplevert. Daarnaast kan het gegeven dat ze gegevens mogen opzoeken en bronnen gebruiken zorgen voor meer *vertrouwen* in eigen kunnen. Ook vergroot het *leereffect*: het met begrip lezen van tekstboeken verbetert en de toetsen focussen meer op toepassing en op authentieke problemen.

2b. Beschikbare docenttijd

Naast condities voor studenten, is het ook van belang om naar de docenten te kijken. Zaken waar je rekening mee moet houden:

- Hoeveel docenttijd is er beschikbaar voor de constructie van de toetsen? Het omzetten van gesloten naar open vragen vraagt denk- en schrijftijd. Daarnaast moet er een goed nakijkmodel geconstrueerd worden. Vergeet ook niet tijd in te plannen om met je collega's samen naar de toets te kijken.
- Hoeveel docenttijd is er beschikbaar voor het beoordelen van de toetsen? Daar waar het beoordelen van gesloten vragen vaak automatisch gaat, is het beoordelen van OBT/THT altijd mensenwerk.

- Welke beoordelaarseffecten spelen een rol? Hoe zijn die te verkleinen? Bijvoorbeeld het scheiden van begeleiden en beoordelen als rol voorkomt horn- en halo-effecten. Kalibreren kan helpen om de normering te finetunen.

Constructieregels

De constructie van OBT/THT vraagt speciale aandacht. Hieronder geef ik wat adviezen.

- Kies onderwerpen waarbij meerdere denkrichtingen/antwoorden mogelijk zijn.
- Splits de vraag op in een duidelijk informatiegedeelte (soms: een casus) en een vraaggedeelte.
- Let op actief en zo eenvoudig mogelijk taalgebruik.
- Bij het informatiegedeelte:
 - o Gebruik de representatie van werkelijke situaties.
 - o Zorg voor heldere en concrete beschrijving. Bedenk dat de studenten het alleen met de tekst en eventueel afbeeldingen moeten doen.
 - o Zorg dat alle benodigde informatie aanwezig is.
 - o Zorg dat alle benodigde informatie eenduidig en geëxpliciteerd is.
- Geef bij iedere vraag aan (indien van toepassing):
 - o Hoe lang het antwoord (ongeveer) moet zijn. Geef je een maximaal aantal woorden.
 - o Hoeveel voorbeelden er gegeven moeten worden.
 - o Hoeveel punten de vraag oplevert/ hoe de weging is.
- Voorkom 'itembias': het schijnsel dat een verschil in moeilijkheidsgraad van de vraag/opgave wordt veroorzaakt door aspecten die niet relevant zijn voor de leeruitkomst, bijvoorbeeld vaag taalgebruik, cultuurgebonden verwijzingen, achtergrondkennis of interesses.

En natuurlijk geldt bij deze constructie: doe het SAMEN met je collega's! Laat ook collega's de toets eens maken en vergelijk hun antwoorden. Dit kan eventueel ook nog tegelijk met de afname onder studenten, de uitkomsten kun je meenemen in de kalibratie.

Meer concrete constructietips kun je vinden in Toetsen in het Hoger Onderwijs. Met name hoofdstuk 12 (constructie van open vragen) en hoofdstuk 13 (constructie van casustoetsen) zijn relevant. Natuurlijk kun je ook altijd terecht in de online community [Toetsen op Afstand](#) met je vragen.

Ik besluit met een citaat uit Bengtsson (p.14) "The main priority should be to focus on the higher quality learning outcomes of the majority, rather than set up an entire system to stop a small minority". Laten we ons dit ter harte nemen. Veel sterkte allemaal met de grote conversieklus!

Wendy Peeters

Literatuur

Bengtsson, L. (2019). Take-Home Exams in Higher Education: A Systematic Review. In: *Educational Sciences*.

Berkel, H. van, Bax, A. & Joosten-ten Brinke, D. (2017). *Toetsen in het hoger onderwijs*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum. Hieruit h.12 en h.13.

Parke, J., & Zimmaro, D. (2017). *The College Classroom Assessment Compendium: A Practical Guide to the College Instructor's Daily Assessment Life*. New York, NY: Taylor & Francis.